Informerend memo aan de raad

gemeente Weststellingwerf

0098358286

Aan:	Raad van Weststellingwerf
Van:	College van Burgemeester en Wethouders
Afdeling:	Dienstverlening, Bestuur en Organisatie
Datum:	22 oktober 2021
Onderwerp:	Effecten septembercirculaire 2021 gemeentefonds
N.a.v. toezegging raad d.d.:	n.v.t.

Geachte leden van de raad,

Op 8 november behandelt u de programmabegroting 2022-2025 in uw raadsvergadering. Gezien het tijdstip van publicatie van deze begroting nemen we de septembercirculaire 2021 over het gemeentefonds daarin niet meer mee. Via deze memo willen wij u graag op de hoogte stellen van het meest actuele financiële beeld.

Meestal verschijnen jaarlijks drie circulaires. In mei, september en december. Dit jaar is er in maart een tussentijdse brief ontvangen vanwege de coronacrisis. De effecten van de maartbrief en de meicirculaire hebben we opgenomen in de geactualiseerde begroting 2021 (najaarsnota), begroting 2022 en in de meerjarenbegroting 2023-2025. De effecten van de septembercirculaire lichten we in deze memo toe.

1. Samenvatting

a. In 2021 ontvangen we ongeveer € 1,1 miljoen meer inkomsten (uit de algemene uitkering) dan we bij de najaarsnota voorspelden;
b. Op basis van de uitkomsten van de circulaire stellen we de saldi van de begroting positief bij. In 2022 ontvangen we € 1,5 miljoen, in 2023 en 2024 ongeveer € 1,0 miljoen en in 2025 € 1,2 miljoen extra algemene uitkering. Deze bijstelling doen we bij de voorjaarsnota van 2022;
c. Veel posten zijn nog in afwachting van de besluitvorming door een nieuwe kabinet. Daardoor staan er niet veel ontwikkelingen in deze circulaire of zijn ze slechts eenmalig opgenomen.

2. Highlights van de septembercirculaire 2021 gemeentefonds

De grootste ontwikkeling in deze circulaire is het accres (de trap op-trap af systematiek). Daarnaast verwerkt het Rijk enkele eenmalige zaken zoals het schrappen van de opschalingskorting. Ook vinden er enkele taakmutaties plaats. Eén en ander wordt toegelicht onder kopje 3. “de financiële effecten voor onze gemeente”.

<u>Veel ontwikkelingen wachten op de besluitvorming door een nieuw kabinet.</u>
In deze circulaire noemt de minister veel onderwerpen die in afwachting zijn van een nieuwe kabinet. De besluitvorming door een nieuwe kabinet kan behoorlijk invloed hebben op de algemene uitkering en daarmee op de inkomsten van de gemeenten. Voorbeelden van onderwerpen die ‘on hold’ staan:

- Herijking gemeentefonds
- Werkwijze rondom het accres
- Schrappen van de opschalingskorting
- Aanpassingen jeugdstelsel en structurele financiën voor tekorten bij de gemeenten
- Invoering nieuw verdeelmodel voor beschermd wonen
- Uitvoeringskosten van het klimaatakkoord
- Participatiewet: uitvoering en implementatie Breed offensief (deels uitgesteld)

<u>Extra Rijksgelden voor tekorten bij gemeenten zijn eenmalig verwerkt</u>
Wij informeerden u in juli over de extra gelden die gemeenten ontvangen naar aanleiding van de uitspraak van de Commissie van Wijzen. Op basis van deze uitspraak stelde het Rijk in 2022 € 1,3 miljard extra beschikbaar aan gemeenten. Zoals we in juli aangaven, hebben we deze compensatie al

verwerkt in de begroting 2022. De daadwerkelijke compensatie voor 2022 is in de septembercirculaire verwerkt. De structurele compensatie is in afwachting van het nieuwe kabinet, zoals u ook kunt zien in de opsomming hiervoor. In de begroting 2022-2025 hebben we een stelpost opgenomen voor de extra Rijksgelden. Deze stelpost laten we in 2023 tot en met 2025 vooralsnog staan.

3. Financiële effecten van de septembercirculaire 2021 voor onze gemeente

De septembercirculaire 2021 leidt tot het volgende meerjarige beeld:

Omschrijving (bedragen x 1.000) - = nadelig	2021	2022	2023	2024	2025
Najaarsnota 2021 en Programmabegroting 2022-2025					
Algemene uitkering	44.134	43.844	43.273	43.401	43.867
Integratie-uitkeringen Voogdij/18+ en participatie	5.214	5.785	5.665	5.611	5.536
Stelpost extra Rijksgelden		2.011	1.669	1.567	1.444
Totaal gemeentefonds: najaarsnota 2021 en programmabegroting 2022-2025	**49.348**	**51.640**	**50.607**	**50.579**	**50.847**
Septembercirculaire 2021					
Algemene uitkering	45.211	47.379	44.317	44.472	45.117
Integratie-uitkeringen Voogdij/18+ en participatie	5.208	5.779	5.656	5.598	5.519
Stelpost extra Rijksgelden			1.669	1.567	1.444
Totaal gemeentefonds: septembercirculaire 2021	**50.419**	**53.158**	**51.642**	**51.637**	**52.080**
Programmabegroting versus septembercirculaire					
Algemene uitkering	1.077	1.524	1.044	1.071	1.250
Integratie-uitkeringen Voogdij/18+ en participatie	-6	-6	-9	-13	-17
Verschil stand najaarsnota/programmabegroting vs septembercirculaire	**1.071**	**1.518**	**1.035**	**1.058**	**1.233**

3a. Het jaar 2021

De algemene uitkering laat ten opzichte van de najaarsnota 2021 een positieve bijstelling zien van € 1.071.000. In de najaarsnota werd een negatief begrotingssaldo verwacht van € 1,6 miljoen. Door de positieve bijstelling van de algemene uitkering komt het verwachte begrotingssaldo 2021 nu uit op ongeveer € 575.000 negatief. De grootste afwijkingen binnen het gemeentefonds voor het jaar 2021 worden hieronder toegelicht.

<u>BTW compensatiefonds</u>

De ontwikkeling van het BTW compensatiefonds en het bijbehorende plafond leiden in deze circulaire tot een positieve bijstelling van € 325.000 (voorschot 2021). De definitieve afrekening over 2021 vindt plaats bij de meicirculaire 2022.

<u>Compensatie jeugdzorg</u>

In de meicirculaire is voor 2021 € 613 miljoen beschikbaar gesteld voor acute problematiek in de jeugdzorg. Voor de VNG was hiervan een bedrag van € 55 miljoen gereserveerd voor coördinatie en informatievoorziening. In deze septembercirculaire is bekend gemaakt dat de kosten nu worden begroot op € 3,2 miljoen. Hierdoor wordt het resterende bedrag van € 51,8 miljoen aan het gemeentefonds toegevoegd. De gemeente Weststellingwerf ontvangt hierdoor in 2021 € 80.000 (incidenteel) extra.

<u>Coronagelden</u>

In het kader van het steunpakket Corona worden in deze circulaire nog extra gelden beschikbaar gesteld voor de Tijdelijke Ondersteuning Noodzakelijke Kosten (TONK). Daarnaast stelt het Rijk aanvullend nog € 60 miljoen beschikbaar voor lokale cultuur en buurt- en dorpshuizen ter compensatie van de extra uitgaven als gevolg van de coronacrisis. In totaal gaat het om een bedrag van ongeveer € 600.000 (dit is inclusief het schrappen van de opschalingskorting van 2021). De coronagelden vallen onder de algemene uitkering en zijn dus vrij te besteden.

3b. De jaren 2022-2025
De belangrijkste ontwikkelingen binnen het gemeentefonds voor de jaren 2022 tot en met 2025 worden hieronder toegelicht.

Algemene uitkering – Trap op en trap af
De ontwikkeling van de algemene uitkering wordt voor een belangrijk deel bepaald door de ontwikkeling van de rijksuitgaven. Volgens het systeem van 'samen de trap op en samen de trap af' hebben wijzigingen in de rijksuitgaven direct invloed op de omvang van het gemeentefonds (het accres). Stijgen de rijksuitgaven, dan stijgt de uitkering uit het gemeentefonds evenredig. Dalen de rijksuitgaven, dan daalt de uitkering uit het gemeentefonds mee. Als onderdeel van het compensatiepakket corona is besloten de stand van het accres te bevriezen voor de jaren 2020 en 2021 (op basis van de stand van de meicirculaire 2020). Vanaf 2022 beweegt het accres weer mee met de rijksuitgaven. Het Rijk voorziet de komende jaren in de eigen begroting een hogere loon- en prijsstijging dan waarmee aanvankelijk rekening werd gehouden. Het gemeentefonds stijgt daarom evenredig mee. Ook in de jaren na 2022 stijgen de rijksuitgaven als gevolg van uitgaven voor klimaatmaatregelen, compenseren gedupeerden van de kinderopvangtoeslag, zorg en de EU-afdrachten. De gemeente Weststellingwerf ontvangt om die reden meer accres oplopend naar € 1 miljoen in 2025.

Uiteraard moeten wij als gemeente ook rekening houden met loon- en prijsstijging. Een deel van de extra inkomsten is nodig om deze stijging op te vangen. Deze extra uitgaven worden in beeld gebracht bij de voorjaarsnota 2022 en/of kadernota 2023.

Eenmalig schrappen opschalingskorting
In deze circulaire is bekend gemaakt dat ook, net als in 2020 en 2021, de opschalingskorting incidenteel geschrapt wordt. Dit betekent een voordeel in 2022 van € 400.000 voor gemeente Weststellingwerf. Het volledig schrappen van de opschalingskorting wordt voorgelegd aan het nieuwe kabinet.

Compensatie tekorten bij gemeenten
De eerder aangekondigde € 1,3 miljard (zie ook bij 'Highlights') voor 2022 wordt in de septembercirculaire definitief verdeeld over de gemeenten. Wij hielden rekening met een bedrag van € 2,0 miljoen aan compensatie. Dit bedrag is met ongeveer € 100.000 naar beneden bijgesteld naar € 1,9 miljoen in 2022. Het nieuwe kabinet moet een besluit nemen over de structurele middelen. Om die reden is er in deze circulaire geen compensatie verwerkt voor 2023 t/m 2025. Daarom houden wij vooralsnog de stelpost aan die wij in de begroting hebben opgenomen.

Decentralisatie-uitkering Gezonde in de Stad (GIDS)
Zoals verwacht heeft het Rijk de decentralisatie-uitkering Gezond in de Stad verlengt naar 2022. Wij ontvangen hiervoor eenmalig een bedrag van ongeveer € 90.000 in 2022.

De overige taakmutaties in de septembercirculaire zijn relatief klein van omvang. De komende periode wordt bekeken of de extra inkomsten vanuit de algemene uitkering leiden tot extra uitgaven. Deze uitgaven worden dan meegenomen in de voorjaarsnota 2022.

De effecten van deze septembercirculaire worden voor het jaar 2021 verwerkt in de jaarrekening 2021. Voor de jaren 2022 tot en met 2025 worden de effecten verwerkt via de voorjaarsnota 2022.